

## HEU JUGAT MAI A...??

És un quadre que sovinteja a les nostres llars, quan els nanos, farts de «tele» i de joguina «que juga sola», s'ajueu a l'estora del menjador i mormolen: M'avorreixo! Aleshores és quan els avis es sorprenen darrera de les troques de llana i dels diaris. «Sembla mentida —comenten—, quan teniem la vostra edat mai no ens avorriem. No teníem pas tants estris com vosaltres, però disfrutàvem com beneïts amb qualsevol cosa...». L'àvia diu que es feia nines amb caps de blat de moro i l'avi, amb un tros de fusta vella, es feia una espasa per a lluitar amb tot un campament de moros. Algun d'ells encara passejaria amb bicicleta si no fos per... Per la seva tendra vitalitat entenc que es posin les mans al cap quan senten que les criatures poden avorrir-se.

Està en l'esperit de tots recuperar aquella «qualsevol cosa» amb la que que els nostres avis s'ho passaven pipa! Recuperar-la —això ja ho sé— per a fer un article més o menys curiós i res més. Però si els nanos s'animen i deixen d'escalfar el sofà, seria bonic tornar a tenir els carrers esquitxats de quitxalla. Perquè (segons m'han dit) els reis varen baixar molt carregats de Sant Elm, però a les joguines ja se'ls han acabat les piles.

És difícil classificar els jocs. Intentant defugir el tòpic «joc de nens-joc de nenes», tampoc seria massa encertat classificar-los en jocs d'interior o de carrer, perquè la imaginació dels nanos fa que aquests no siguin per a un lloc o situació determinada. Tot i això hi ha jocs que són clarament d'exterior: hi ha més espai i és millor no sentir la mare cridar. Són entreteniments tals com:

**Estàtues.** Primer cal fer girar sobre ells mateixos els diferents jugadors que, en aturar-se, quedaran en una posició determinada a partir de la qual pensaran quina estàtua poden ser. Imaginàriament es munta una botiga d'imatges diverses, que es mouen quan se'ls apreta un botó i escombren, canten o ballen. La botiguera, amb un somriure amable i sol·licit, obre la porta al comprador que comprarà l'estàtua que més li agradi. Però al cap d'un temps, l'estàtua no vol seguir sotmesa al caprici de l'amo i es revolta al darrera fins que l'atrapa.

**L'espardenya o han passat els reis?** Tots els jugadors s'asseuen en rotllana, acluquen els ulls i van preguntant: «Han passat els reis?». Mentre, un «rei» va voltant per l'exterior del cercle i deixa un objecte (un jersei, un paper, una sabata, un roc, etc.) darrera d'algú i exclama: Sí! Tothom palpa al seu darrera esperant trobar-hi l'objecte. El que el troba s'aixeca ràpidament i es posa a córrer darrera el rei, que si es deixa

atrapar abans d'asseure's al lloc del seu perseguidor, haurà de tornar a parar.

L'espardenya consisteix en el mateix, però l'objecte és fix: una espardenya.

**Cavall fort.** Tampoc cal explicar com es juga a cavall fort, perquè encara hi ha nanos que s'hi entretenen. El que no es fa és repetir en el transcurs del joc:

«Cavall fort,  
bufa fort,  
i quan no puguis més,  
digues: fava!  
de bon cor».

**Jugar a la bruixa, les pestes, els plantats, rascats, etc.** Alguna vegada he sentit que les criatures es proposaven de jugar «a pillla-pilla» quan, en realitat, aquí sempre n'hem dit «jugar a la bruixa». La bruixa, tancava les persones que havia agafat a casa seva, les feia bullir en un perol per a menjar-se-les i exhortava (molt més que el simple «pillla-pilla») la imaginació de manera encantadora.

Existeixen també formes més difícils, tals com els plantats, més entremeliades, com les pestes dels alts, dels baixos, dels coixos, etc., o més enginyosos com els rascats (Espanya i França o Marro).

**La «cuit d'amagar».** Aquest nom més s'ha d'esmentar, perquè s'hi juga encara. I també remarcar que el nom d'aquest joc no és «el escon-dite» si ho volem dir en català.

**A la mila mula.** Si dic que és «saltar al potro» potser alguns m'entendreu millor que no pas «a la mila mula». Però essent fidels, hem d'establir les diferències existents entre aquesta mila mula i el potro, diferències fonamentalment de fantasia. Si ara es tracta d'un aparell prefabricat, abans ho feia una persona que, si feia sortir el cap una mica més del compte, oïa l'advertència «el cap és de cucs» que li feien els seus companys. Si el que «catxava» no deia: «Me'n desdeixo», el saltador podia anar-lo picant fins que el cor li dies prou. El joc seguia mentre anaven cantant:

«A la una mila mula,  
a les dues tota lluna,  
a les tres, cantar i no dir res,  
a les quatre, cames de catre,  
a les cinc, marramiau ja et tinc,  
a les sis, passar ben llis,  
a les set, el cavall dret,  
a les vuit, un bon recuit,  
a les nou...  
a les deu el pa ja és teu,  
a les onze la catedral s'esfonsa,  
a les dotze...».

Que marcava diferents modalitats de salt. Tot plegat, més humanitzat i més imaginatiu, com quasi tot...

**Xancla.** És inútil explicar com es juga a xancla, perquè ara, sortosament, es veuen els carrers dibuixats amb les diferents modalitats de xancla: de palet, de l'avió, de la pipa, etcètera.



**Baldufa.** Aquesta vegada, més que d'un joc haurem de parlar d'una demostració d'habilitat. Es tractava de fer roncar (rodar en «argot baldufer») una peça de fusta sobre una base petita i metàl·lica. Quan la baldufa roncava moltes estones sense moure's es deia que s'havia adormit. Existien formes diverses de competir i el punt culminant era quan, al crit de «ballant se plumen», es trencava la baldufa del contrari en llançar la pròpia.

La baldufa no s'ha perdut del tot, i encara alguna vegada es veuen nanos que hi juguen, als qui podem avisar que no es diu «trompo», sinó baldufa. Tanmateix, un nom ben simpàtic i rialler, no?